

Metodkortleken: Organisera, analysera och tänka strukturerat

31 metoder ur Metodbanken – utvecklandeteam.se/metodbank · Fri att skriva ut och använda med källhänvisning. Skär längs kortens kanter för A6-kort.

ORGANISERA, ANALYSERA OCH TÄNKA STRUKTURERAT · 4.1

Affinity mapping (idéklustring)

30–60 min · Klustring i grupper om 4–8

1. Se till att varje idé eller insikt står på en egen post-it-lapp.
2. Sätt upp samtliga lappar synligt och blandat på en stor vägg.
3. Låt gruppen tyst gå fram och flytta lappar som känns besläktade till samma kluster.
4. Fortsätt tills rörelsen avtar och klustren känns stabila.
5. Enas gemensamt om en kort, beskrivande rubrik för varje kluster.

utvecklandeteam.se/metodbank

ORGANISERA, ANALYSERA OCH TÄNKA STRUKTURERAT · 4.2

Sex tänkarhattar

45–90 min · Grupper om 4–12 personer

1. Förklara kort de sex hattarnas betydelse för gruppen.
2. Vit hatt: samla enbart fakta och känd information, utan tolkningar.
3. Svart hatt: lyft risker, svagheter och farhågor.
4. Gul hatt: lyft fördelar, möjligheter och det som talar för.
5. Röd hatt: låt var och en dela en kort, oförklarad känsla eller magkänsla.

utvecklandeteam.se/metodbank

ORGANISERA, ANALYSERA OCH TÄNKA STRUKTURERAT · 4.3

SWOT-analys

30–45 min · Alla storlekar

1. Rita en fyrfältsmatris med styrkor, svagheter, möjligheter och hot.
2. Fyll i styrkor och svagheter först, de handlar om det interna, det ni redan kan påverka.
3. Fyll sedan i möjligheter och hot: det externa, det som händer runt omkring er.
4. Diskutera tillsammans vilka insikter som är viktigast att agera på framöver.

utvecklandeteam.se/metodbank

ORGANISERA, ANALYSERA OCH TÄNKA STRUKTURERAT · 4.4

Fiskbensdiagram (Ishikawa)

30–45 min · Smågrupper om 4–8

1. Skriv problemet tydligt vid 'fiskens huvud' till höger på pappret.
2. Rita ut fyra till sex grenar för olika orsakskategorier.
3. Brainstorma möjliga orsaker under varje kategori, en i taget.
4. Gå igenom resultatet tillsammans och diskutera vilka orsaker som känns mest sannolika att undersöka vidare.

utvecklandeteam.se/metodbank

5 Varför (5 Whys)

15–20 min · Smågrupper om 3–6

1. Formulera problemet konkret och specifikt.
2. Fråga 'varför hände det här?' och skriv ner svaret.
3. Fråga 'varför?' på det svaret och skriv ner det nya svaret.
4. Upprepa i cirka fem steg totalt, tills en tydlig grundorsak framträder.
5. Diskutera vilken konkret åtgärd som adresserar just den grundorsaken.

utvecklandeteam.se/metodbank

Kraftfältsanalys

20–30 min · Smågrupper eller upp till ~15

1. Skriv det önskade målet eller den önskade förändringen i mitten av pappret.
2. Lista alla drivande krafter på ena sidan.
3. Lista allt motstånd och alla hinder på den andra sidan.
4. Diskutera tillsammans vilka krafter som är enklast att faktiskt påverka.
5. Prioritera en eller två konkreta åtgärder att gå vidare med.

utvecklandeteam.se/metodbank

Makt-intresse-matrisen

20–40 min · Smågrupper om 3–6

1. Rita en fyrfältsmatris med makt på ena axeln och intresse på den andra.
2. Lista alla relevanta intressenter på egna lappar.
3. Placera varje intressent i det fält som bäst beskriver deras nuvarande situation.
4. Diskutera tillsammans hur var och en bäst involveras utifrån sin placering.

utvecklandeteam.se/metodbank

Empatikarta

20–30 min · Smågrupper om 3–5

1. Rita en fyrfältskarta med säger, tänker, gör och känner och personen i mitten.
2. Fyll i varje fält utifrån vad ni faktiskt vet, inte vad ni antar.
3. Markera tydligt de fält där kunskapen är osäker eller helt saknas.
4. Diskutera hur de största kunskapsluckorna bäst kan täckas, till exempel genom en riktig intervju.

utvecklandeteam.se/metodbank

Kundresa (Journey Mapping)

30–60 min · Smågrupper om 3–6

1. Rita en tidslinje med processens huvudsakliga steg i kronologisk ordning.
2. Fyll i vad som konkret händer i varje steg.
3. Fyll i vad personen sannolikt känner i varje steg.
4. Markera tydligt var friktion, väntetider eller frustration uppstår.
5. Diskutera vilka moment som är mest brådskande att förbättra.

utvecklandeteam.se/metodbank

Rich Picture

30–45 min · Smågrupper om 4–6

1. Ge gruppen ett stort, blankt papper och färgpennor.
2. Be gruppen tillsammans rita situationen som den upplevs, utan att bekymra sig om konstnärlig kvalitet.
3. Uppmuntra symboler, pilar, pratbubblor och till och med humor i bilden.
4. Ta ett steg tillbaka gemensamt och diskutera vad bilden avslöjar om olika perspektiv, konflikter och relationer.

utvecklandeteam.se/metodbank

PESTEL-analys

30–50 min · Smågrupper om 4–8

1. Rita upp de sex kategorierna: Politiska, Ekonomiska, Sociala, Teknologiska, Miljömässiga, Legala.
2. Gå igenom varje kategori i tur och ordning.
3. Brainstorma relevanta faktorer och trender under varje kategori.
4. Diskutera vilka av dessa faktorer som är mest relevanta för er specifika situation just nu.
5. Koppla de viktigaste faktorerna till konkreta konsekvenser eller åtgärder.

utvecklandeteam.se/metodbank

Business Model Canvas

60–90 min · Smågrupper om 4–8

1. Rita eller skriv ut de nio fälten på ett stort ark: kundsegment, värdeerbjudande, kanaler, kundrelationer, intäktsströmmar, nyckel...
2. Börja med kundsegment och värdeerbjudande, kärnan i modellen.
3. Fyll i övriga fält med post-it-lappar, ett fält i taget.
4. Diskutera kopplingarna mellan fälten, till exempel om kanalerna verkligen når de tänkta kundsegmenten.
5. Ta ett steg tillbaka och granska helheten för inkonsekvenser eller luckor.

utvecklandeteam.se/metodbank

Cynefin-ramverket

30–45 min · Smågrupper om 4–8

1. Presentera de fyra domänerna kort: enkel (tydliga bästa metoder finns), komplicerad (kräver expertanalys), komplex (kräver experi...
2. Beskriv er utmaning eller situation för gruppen.
3. Diskutera tillsammans vilken domän situationen mest liknar och varför.
4. Anpassa ert arbetssätt efter domänen: analys för det komplicerade, säkra experiment för det komplexa.
5. Återbesök klassificeringen om situationen förändras.

utvecklandeteam.se/metodbank

Processkarta (flödesschema)

30–60 min · Smågrupper om 4–8

1. Bestäm processens tydliga start- och slutpunkt.
2. Kartlägg varje steg i kronologisk ordning på post-it-lappar.
3. Sätt upp stegen i ordning på en vägg eller ett stort papper.
4. Markera var beslut, väntetider eller överlämningar mellan personer sker.
5. Diskutera var flaskhalsar, omvägar eller onödiga steg finns.

utvecklandeteam.se/metodbank

RACI-matris

30–45 min · Smågrupper om 4–10

1. Lista alla relevanta aktiviteter eller beslut i rader.
2. Lista alla inblandade personer eller roller i kolumner.
3. Gå igenom varje aktivitet och märk varje person med R (ansvarig för utförande), A (ytterst ansvarig), C (konsulteras) eller I (in...
4. Säkerställ att varje aktivitet har exakt en 'A', flera ytterst ansvariga skapar förvirring.
5. Diskutera och justera tillsammans tills matrisen känns rättvis och tydlig.

utvecklandeteam.se/metodbank

Beslutsträd

30–45 min · Smågrupper om 3–6

1. Skriv huvudbeslutet som trädets rot.
2. Rita ut de olika handlingsalternativen som första grenar.
3. För varje alternativ, rita ut möjliga utfall eller följdbeslut som nya grenar.
4. Fortsätt tills alla relevanta vägval och utfall är kartlagda.
5. Diskutera vilka grenar som leder till bäst utfall och vilka vägval som är mest kritiska.

utvecklandeteam.se/metodbank

Systemkarta (orsakssamband)

40–60 min · Smågrupper om 4–8

1. Identifiera de viktigaste faktorerna eller variablerna i er situation.
2. Rita pilar mellan faktorer som påverkar varandra, med plus eller minus för om påverkan är förstärkande eller dämpande.
3. Leta efter loopar där pilarna går runt i en cirkel.
4. Diskutera om loopen är självförstärkande (växer okontrollerat) eller självreglerande (söker balans).
5. Identifiera var i loopen en insats skulle göra störst skillnad.

utvecklandeteam.se/metodbank

Begreppskarta (Concept Mapping)

30–50 min · Smågrupper om 3–6

1. Identifiera de centrala begreppen inom ert ämne.
2. Placera begreppen på ett stort papper med gott om utrymme mellan dem.
3. Dra linjer mellan begrepp som hänger ihop.
4. Märk varje linje med ett kort ord eller uttryck som beskriver relationen.
5. Granska kartan tillsammans och diskutera om relationerna stämmer eller behöver justeras.

utvecklandeteam.se/metodbank

Antagandekarta

25–40 min · Smågrupper om 3–6

1. Lista alla antaganden er plan eller strategi bygger på.
2. Rita en fyrfältsmatris: viktighet på ena axeln, säkerhet på den andra.
3. Placera varje antagande i matrisen utifrån hur viktigt det är och hur säkra ni är på det.
4. Fokusera först på antaganden som är både viktiga och osäkra, de är era största risker.
5. Diskutera hur ni konkret skulle kunna testa eller undersöka de mest kritiska antagandena.

utvecklandeteam.se/metodbank

Kortsortering (Card Sorting)

30–45 min · Individuellt eller smågrupper om 3–5

1. Skriv varje informationsobjekt (sida, produkt, artikel) på ett eget kort.
2. Ge korten till en person eller grupp i taget.
3. Be dem sortera korten i grupper som känns logiska för dem, utan given kategorisering i förväg.
4. Be dem sedan namnge varje grupp de skapat.
5. Jämför resultaten mellan flera personer eller grupper och leta efter gemensamma mönster.

utvecklandeteam.se/metodbank

VRIO-analys

25–40 min · Grupper om 2–6 personer

1. Lista de resurser eller förmågor som ska analyseras.
2. För varje resurs, fråga: är den Värdefull för att möta ett hot eller en möjlighet?
3. Fråga: är den Sällsynt bland konkurrenter?
4. Fråga: är den svår att Imitera?
5. Fråga: är organisationen strukturerad (Organiserad) för att utnyttja den fullt ut?

utvecklandeteam.se/metodbank

Porters fem krafter

30–50 min · Grupper om 2–6 personer

1. Rita upp er bransch eller marknad i mitten, med de fem krafterna runt omkring.
2. Diskutera för varje kraft hur stark pressen är just nu och varför.
3. Identifiera vilken eller vilka krafter som utgör störst hot mot lönsamheten.
4. Diskutera vilka strategiska val som skulle kunna minska trycket från de starkaste krafterna.
5. Sammanfatta den samlade konkurrensbilden.

utvecklandeteam.se/metodbank

Ansoff-matrisen

25–40 min · Grupper om 2–6 personer

1. Rita en fyrfältsmatris med produkt (befintlig/ny) på ena axeln och marknad (befintlig/ny) på den andra.
2. Diskutera tillsammans vilka konkreta initiativ som hör hemma i varje fält.
3. Notera att risken ökar ju längre bort från 'befintlig produkt / befintlig marknad' ni rör er.
4. Diskutera vilken balans av initiativ över de fyra fälten som känns rimlig för er just nu.
5. Prioritera vilka initiativ som ska drivas vidare.

utvecklandeteam.se/metodbank

McKinseys 7S-modell

40–60 min · Grupper om 2–6 personer

1. Presentera de sju faktorerna: strategi, struktur, system, delade värderingar, kompetens (skills), personal (staff), stil.
2. Diskutera nuläget kort för var och en av de sju faktorerna.
3. Undersök var faktorerna motsäger eller motarbetar varandra.
4. Identifiera vilka faktorer som mest brådskande behöver justeras för att stödja er nuvarande strategi.
5. Diskutera konkreta första steg för de mest kritiska obalanserna.

utvecklandeteam.se/metodbank

Pareto-analys (80/20-regeln)

25–40 min · Grupper om 2–6 personer

1. Lista alla identifierade orsaker till ett problem.
2. Kvantifiera hur mycket varje orsak bidrar till problemet, om möjligt med faktiska siffror.
3. Rangordna orsakerna från störst till minst bidrag.
4. Rita ett stapeldiagram med orsakerna i fallande ordning, plus en kumulativ kurva ovanpå.
5. Identifiera var kurvan når cirka 80 procent, de orsakerna till vänster om den punkten är era prioriteringar.

utvecklandeteam.se/metodbank

GAP-analys

30–45 min · Grupper om 2–6 personer

1. Beskriv nuläget tydligt och konkret.
2. Beskriv det önskade framtida läget tydligt och konkret.
3. Identifiera skillnaderna mellan de två bilderna, en efter en.
4. Sortera skillnaderna efter hur stora och hur brådskande de är.
5. Formulera konkreta åtgärder för att stänga de viktigaste gapen.

utvecklandeteam.se/metodbank

Nio-fönster-metoden

35–50 min · Grupper om 2–6 personer

1. Rita ett 3×3-rutnät med systemnivå (delsystem/system/supersystem) på ena axeln och tid (dåtid/nutid/framtid) på den andra.
2. Placera er utmaning i den mittersta rutan (system, nutid).
3. Fyll i de övriga åtta rutorna: hur såg delsystemet ut förr, hur kommer supersystemet se ut i framtiden och så vidare.
4. Leta efter mönster och insikter som blir synliga när ni ser hela rutnätet tillsammans.
5. Diskutera vilka insikter från andra rutor som kan lösa er utmaning i den mittersta.

utvecklandeteam.se/metodbank

Strategisk canvas

40–60 min · Grupper om 2–6 personer

1. Identifiera de faktorer branschen normalt konkurrerar om, till exempel pris, kvalitet, service.
2. Rita en kurva som visar hur mycket värde er organisation erbjuder på varje faktor.
3. Rita en jämförande kurva för en typisk konkurrent.
4. Diskutera utifrån fyra frågor: vad kan elimineras, vad kan minskas, vad kan ökas, vad kan skapas helt nytt?
5. Rita en ny, önskad kurva som skiljer sig tydligt från konkurrenternas.

utvecklandeteam.se/metodbank

ORGANISERA, ANALYSERA OCH TÄNKA STRUKTURERAT ·
4.29

Aktörskartan

30–45 min · Grupper om 3–6 personer

1. Placera målgruppen eller utmaningen i mitten av ett stort papper.
2. Brainstorma vilka aktörer som finns runt omkring: leverantörer, nätverk, föreningar, branschorganisationer, finansiärer.
3. Lägg till aktörer som indirekt påverkar er genom regelverk, tillstånd eller förordningar.
4. Placera varje aktör på olika avstånd från mitten beroende på hur nära kopplade de är.
5. Diskutera vilka aktörer som är viktigast att involvera, informera eller lära mer om.

utvecklandeteam.se/metodbank

ORGANISERA, ANALYSERA OCH TÄNKA STRUKTURERAT ·
4.30

Persona

30–45 min · Grupper om 3–6 personer

1. Ge personan ett namn, en ålder och gärna ett ansikte (rita eller välj en bild).
2. Diskutera fram grunddata: yrke, familjeförhållanden, ekonomi.
3. Lägg till personliga egenskaper: intressen, förmågor, drömmar, vardagsutmaningar.
4. Ställ personan i relation till er produkt eller tjänst: hur ser första mötet ut?
5. Diskutera hur produkten fungerar när personan är glad, stressad, splittrad eller trött.

utvecklandeteam.se/metodbank

ORGANISERA, ANALYSERA OCH TÄNKA STRUKTURERAT ·
4.31

A3-metoden

45–90 min, ofta uppdelat på flera tillfällen · Grupper om 2–6 personer

1. Rita upp ett A3-ark (eller stort papper) indelat i fält: bakgrund, nuläge, målbild, grundorsaksanalys, motåtgärder, genomförandep...
2. Fyll i bakgrund och koppla tydligt till varför problemet spelar roll.
3. Beskriv nuläget konkret, gärna med en enkel bild eller siffror.
4. Analysera grundorsaken, till exempel med 5 Varför eller ett fiskbensdiagram.
5. Föreslå motåtgärder kopplade direkt till grundorsaken, inte till symptomen.

utvecklandeteam.se/metodbank